

wekkendste toespraken in het Lagerhuis duidelijk zou maken dat Engeland tot elke prijs de oorlog zou voortzetten. Zo die niet al eerder gegeven waren, moeten toen wel instructies zijn uitgegaan naar MI-5, de Britse geheime veiligheidsdienst, om nadere gegevens te verzamelen over de leden van het Nederlandse kabinet welks voorzitter kennelijk niet beschouwd kon worden als een betrouwbaar bondgenoot in de strijd op leven en dood met het Derde Rijk.

Wilhelmina

In hoeverre de aarzelingen en twijfels waaraan verscheidene ministers in die eerste weken in Londen onderhevig waren, tot de koningin doordrongen, weten wij niet – zij zouden haar, zo stellen wij ons voor, allermint verbaasd hebben. Zij had geen spoor van vertrouwen in de Geer gehad en zijn kabinet van meet af aan als een zwak geheel beschouwd. Wat zij nog in Den Haag vernomen had over de verwarring waarvan de beraadslagingen in de ministerraad in de dagen van 10 t.e.m. 13 mei getuigd hadden, had de ministers verder in haar achtung doen dalen. Toen zij besloot, Den Haag te verlaten, had zij geen enkele behoefte gehad, het kabinet in te lichten, laat staan te raadplegen – zij had in Londen bij het opstellen van haar eerste proclamatie in van Kleffens een medestrijder gevonden, maar wij kunnen ons niet anders voorstellen dan dat zij er met gemengde gevoelens tegenover stond dat zich op 14 mei *alle* ministers in Londen bleken te bevinden. De Meidagen waren in haar visie een gericht geweest: gericht over een Nederland dat, zo zag zij het, vastgeroest was in zijn parlementair-democratische vormen – vormen waarin het onmachtig gebleken was, adequate aandacht te besteden aan wat zij van jongsaf als het belangrijkste punt van regeringsbeleid beschouwd had: 's lands veiligheid. De oorlog, daaraan twijfelde zij niet, zou gewonnen worden – het zou een verjongd, een 'vernieuwd' Nederland moeten zijn dat uit die worsteling zou herrijzen. Eén was er slechts met wie zij daarover sprak: haar dochter, de kroonprinses. In haar optreden naar buiten handhaafde de koningin zorgvuldig de eenheid van de Kroon. 'Noch mijn volk, noch mijn ministers hebben', zo zei zij op 24 mei in een radiotoespraak tot Nederlands-Indië¹, 'ook maar een ogenblik geweefteld te doen wat onze plicht voorschreef' (zij wist wel beter!). 'Wij

¹ Tekst in *De koningin sprak. Proclamaties en radiotoespraken van H. M. Koningin Wilhelmina gedurende de oorlogsjaren 1940-1945* (1945), p. 6-7.